

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ проф. Г. Й. Михайлишин

« ____ » _____ 20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО РІВНЯ
ПІДГОТОВКИ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (PHD)**

галузь знань

08 «Право»

_____ (шифр і назва галузі знань)

спеціальність

081 «Право»

_____ (шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

інститут

Юридичний

_____ (назва інституту)

Івано-Франківськ, 2016

Робоча програма педагогічної практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня підготовки доктора філософії спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право», 10 березня 2016 р. – 12 с.

Розробники:

Гейнц Р. М. – доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук

Козич І.В. – доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри цивільного права

Протокол від « 11 » березня 2016 р. № 10

Завідувач кафедри цивільного права _____ (проф. Васильєва В.А.)

« 11 » березня 2016 р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права

Протокол від « 14 » березня 2016 р. № 8

Завідувач кафедри цивільного права _____ (проф. Фріс П.Л.)

« 14 » березня 2016 р.

Схвалено на Науково-методичною радою Юридичного інституту

Протокол від «25» березня 2016 р. № 4

Голова Науково-методичної ради Юридичного інституту

_____ (доц. Банасевич І.І.)

«25» березня 2016 р.

© Гейнц Р.М., 2016

© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2016

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Педагогічна практика здобувачів третього освітньо-наукового рівня підготовки доктора філософії (Phd) (далі – аспірантів) – це один із етапів професійної підготовки аспірантів до науково-педагогічної діяльності, який спрямований на формування професійно-педагогічних компетентностей щодо здійснення освітнього процесу у вищій школі.

1.2 Робоча програма педагогічної практики аспірантів визначає зміст і організаційно-методичні засади проходження педагогічної практики аспірантами в Юридичному інституті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

1.3 Робоча програма педагогічної практики аспірантів розроблена на основі Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р., з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» за спеціальністю 081 «Право».

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Метою проходження педагогічної практики є вироблення і закріплення педагогічних навичок, вдосконалення знань, необхідних для роботи у вищих навчальних закладах, формування вмінь застосовувати їх у навчально-виховному процесі під час виконання функцій викладача.

2.2. Завдання педагогічної практики аспірантів спрямовані на формування в аспірантів компетентностей, пов'язаних зі здійсненням навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи, а саме:

- поглиблення і розширення теоретичних знань аспірантів із спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики;
- формування психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у вищій школі;
- вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методик навчання;
- формування умінь професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- виховання досвіду викладацької роботи, морально - етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.
- розвиток професійно-педагогічних здібностей на основі досвіду педагогічної практики;
- стимулювання до самовдосконалення майбутніх фахівців.

2.3. Після проходження педагогічної практики аспіранти повинні знати:

- порядок навчально-методичної та наукової роботи кафедри, на якій проводиться практика;
 - програмно-методичне забезпечення навчальної дисципліни, з якої будуть проводитися заняття;
 - специфіку методики роботи викладачів; психологічні, вікові та індивідуальні особливості студентів групи, де будуть проводитися навчальні заняття, стан їх успішності;
 - особливості організації та проведення науково-дослідної роботи студентів, інтереси й уподобання їх щодо виховної і позааудиторної роботи;
- вміти:
- розробити розгорнутий план-конспект практичного (семінарського) або лабораторного заняття та лекції з навчальної дисципліни відповідно до робочої навчальної програми;
 - організувати діалогічне спілкування зі здобувачами вищої освіти та стимулювати їх до активної роботи на заняттях;
 - взяти участь в обговоренні заняття своїх колег, написати аналіз (рецензію) цього заняття;
 - правильно і ефективно провести заняття будь-якого виду з врахуванням особливостей аудиторії.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Згідно з навчальним планом педагогічна практика проводиться для аспірантів другого року навчання (IV семестр). Загальний обсяг педагогічної практики становить 2 кредити ECTS (60 год). Навчально-методична робота (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, проведення консультацій тощо) становить 30 навчальних годин педагогічної практики. На аудиторне навантаження (читання лекцій, проведення семінарських, практичних, лабораторних занять) відводиться 30 навчальних годин загального часу педагогічної практики.

3.2 Аспіранти, які проводять у вищому навчальному закладі заняття за контрактом з науково-педагогічним працівником, звільняються від педагогічної практики з відповідним поданням на випускаючу кафедру довідки з місця роботи та звітної документації, передбаченої Робочою програмою педагогічної практики.

3.3 Організатором та базою для проходження педагогічної практики є Юридичний інститут та випускова кафедра, за якою закріплений аспірант. База педагогічної практики створює для аспірантів належні організаційні та безпечні умови і надає їм методичну допомогу для набуття та вдосконалення навичок і вмінь навчально-методичної роботи.

3.4. Загальне керівництво педагогічною практикою аспіранта покладено на керівника практики від інституту та завідувача випускової кафедри, за якою закріплений аспірант.

3.5. Безпосереднє керівництво педагогічною практикою, науково-педагогічне та методичне консультування, а також контроль за її проходженням здійснює науковий керівник аспіранта від випускової кафедри (керівник-методист).

3.6. Права та обов'язки аспіранта:

- право звертатися до наукового керівника (керівника-методиста), керівника педагогічної практики від інституту або завідувача випускової кафедри з усіх питань, які виникають під час проходження педагогічної практики;

- право вносити пропозиції науковому керівнику (керівнику-методисту), керівнику педагогічної практики від інституту або завідувачу випускової кафедри щодо вдосконалення організації проведення педагогічної практики;

- право відвідувати за період проходження педагогічної практики заняття завідувача випускової кафедри, наукового керівника, інших викладачів випускової кафедри чи Юридичного інституту в цілому з метою вивчення методики викладання навчальних дисциплін та ознайомлення з передовим педагогічним досвідом;

- обов'язок підпорядковуватися правилам внутрішнього трудового розпорядку Юридичного інституту, розпорядженням адміністрації, вказівкам завідувача випускової кафедри, наукового керівника та керівника педагогічної практики від інституту. У разі не виконання вимог, які висуваються аспіранту, він може бути відсторонений від проходження педагогічної практики.

3.7. Права та обов'язки наукового керівника (керівника-методиста):

- добирає тематику занять та академічні групи для проведення педагогічної практики;

- надає методичну допомогу аспіранту в плануванні та організації навчальної взаємодії (з питань навчально-методичного забезпечення проведення залікових занять, зокрема використання сучасних освітніх технологій; з питань підготовки і проведення заходу профорієнтаційного спрямування, позааудиторного заняття зі студентами або учнями; з питань оформлення документації);

- контролює роботу аспіранта, відвідує його заняття та інші види роботи зі здобувачами вищої освіти, здійснює заходи щодо усунення недоліків в організації педагогічної практики;

- оцінює роботу аспіранта і готує відгук про його навчально-методичну роботу під час проходження педагогічної практики.

3.8. На першому етапі педагогічної практики аспірант повинен:

- з'ясувати мету та завдання педагогічної практики;

- скласти індивідуальний план проходження педагогічної практики;

- ознайомитися з організаційною, навчально-методичною та науковою роботою випускової кафедри, нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу в Юридичному інституті;

- відвідати заняття наукового керівника, викладачів випускової кафедри та Юридичного інституту в цілому.

3.9. На основному етапі педагогічної практики аспірант повинен:

- укласти розгорнуті плани-конспекти занять, обговорити їх з науковим керівником (керівником-методистом);
- підготувати необхідні методичні та дидактичні матеріали, технології для проведення занять;
- провести на належному науково-методичному рівні заняття відповідно до індивідуального плану під керівництвом наукового керівника (керівника-методиста);
- брати участь у засіданнях випускової кафедри, наукових конференціях чи інших науково-практичних заходах.

3.10. На заключному етапі педагогічної практики аспірант повинен:

- підготувати звітні матеріали за підсумками проходження педагогічної практики і надати науковому керівнику для перевірки та оцінювання;
- прозвітувати про проходження педагогічної практики на засіданні випускової кафедри та подати звіт у відділ аспірантури і докторантури.

4. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Зміст педагогічної практики аспірантів узгоджується із напрямками діяльності науково-педагогічних працівників: навчальною, методичною, науковою та організаційною.

4.1.1. Навчальна робота аспірантів включає:

- підготовку та проведення на належному рівні лекційних занять у присутності наукового керівника (керівника-методиста) або завідувача випускової кафедри;
- підготовку та проведення на належному рівні семінарських (практичних, лабораторних) занять у присутності наукового керівника ((керівника-методиста) або завідувача випускової кафедри;
- підбір і використання сучасних наочних матеріалів у процесі проведення навчальних занять (презентації, відеофільми, віртуальні лабораторні роботи тощо);
- розробку і використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі здобувачами вищої освіти, інших технологій навчання.

4.1.2. Методична робота аспірантів включає:

- ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи випускової кафедри та Юридичного інституту;
- ознайомлення з освітніми програмами та навчальними планами підготовки бакалавра та магістра спеціальності 081 «Право»;
- ознайомлення з навчально-методичним комплексом навчальних (-ої) дисциплін (-и);
- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальних (-ої) дисциплін (-и) (підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних лабораторних занять, самостійної роботи тощо);
- ознайомлення з тематикою курсових та дипломних робіт, методичними матеріалами до їх виконання, оформлення та захисту;

- відвідування навчальних занять (лекцій, семінарських, практичних, лабораторних) завідувача випускової кафедри, наукового керівника (керівника-методиста), інших викладачів випускової кафедри чи Юридичного інституту в цілому, а також їх педагогічний аналіз;

- підбір і підготовку наочного матеріалу (презентацій, таблиць, малюнків, схем, препаратів, карток тощо);

- розробку завдань для поточного контролю знань здобувачів вищої освіти (тестів, запитань з повною відповіддю тощо);

- участь у методичній роботі випускової кафедри;

- участь у наукових конференціях чи інших науково-практичних заходах.

4.1.3. Науково-педагогічна робота аспірантів включає такі види діяльності (вибір узгоджується з науковим керівником (керівником-методистом)):

- участь у роботі випускової кафедри;

- участь у проведенні наукових конференцій чи інших науково-практичних заходів випускової кафедри, Юридичного інституту чи Університету;

- участь у залученні здобувачів вищої освіти до наукової роботи, підготовці та проведенні засідання наукового гуртка здобувачів вищої освіти, конкурсу їх наукових робіт;

- проведення моніторингового дослідження освітньої тематики.

4.1.4. Організаційна робота аспірантів включає такі види діяльності:

- знайомство з системою виховної роботи Юридичного інституту та Університету;

- підготовка та проведення профорієнтаційного заходу згідно з планом роботи випускової кафедри чи Юридичного інституту (один захід за вибором аспіранта).

5. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

5.1. Після закінчення педагогічної практики аспірант зобов'язаний подати на відповідну кафедру Юридичного інституту в паперовій папці наступну звітну документацію:

- 1) індивідуальний план проходження педагогічної практики (Додаток 1);

- 2) звіт про проходження педагогічної практики, що містить виклад проведеної під час педагогічної практики навчальної, методичної, науково-педагогічної та організаційної роботи (Додаток 2). До звіту додаються матеріали щодо виконання завдань педагогічної практики (розроблені плани-конспекти проведених занять (не менше однієї лекції і двох семінарських, практичних або лабораторних занять) та інші підготовлені аспірантом дидактичні матеріали, наочні засоби навчання (презентації), що ілюструють використання інформаційно комунікаційних та інтерактивних технологій під час проведення навчальних занять (кількість, назва, теми); аналіз одного з відвіданих занять завідувача випускової кафедри або керівника-методиста, інших викладачів випускової кафедри чи Юридичного інституту (лекційного, семінарського, практичного, лабораторного заняття);

- 3) відгук-характеристику наукового керівника (керівник-методиста).

5.2. Звітна документація педагогічної практики подається науковому керівнику (керівнику-методисту) у строки згідно з затвердженим індивідуальним планом проходження педагогічної практики.

6. ЗАХИСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

6.1. Підсумковий контроль з педагогічної практики відбувається у формі заліку.

6.2. До захисту педагогічної практики допускаються аспіранти, які у повному обсязі виконали індивідуальний план педагогічної практики та подали на кафедру пакет звітної документації, передбаченої Робочою програмою педагогічної практики.

6.3. Захист педагогічної практики здійснюється на засіданні випускової кафедри.

6.4. Результати педагогічної практики та її захист оцінюються за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою та за шкалою ECTS на підставі звітних документів, а також висновків, які відображені у відгуку-характеристиці наукового керівника (керівника-методиста). При визначенні підсумкової оцінки враховуються результати оцінювання усіх видів робіт аспіранта, передбачених Робочою програмою педагогічної практики (навчальної, методичної, науково-педагогічної, організаційної роботи).

6.5 Звіт про проходження педагогічної практики, після її захисту, аспірант подає у відділ аспірантури та докторантури.

6.6 Аспіранту, який не виконав індивідуальний план проходження педагогічної практики, отримав негативний відгук-характеристику наукового керівника (керівника-методиста) або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому розпорядженням дирекції Юридичного інституту порядку.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ АСПІРАНТІВ

7.1. Рівень науково-методичної підготовки:

- рівень фахових знань і методики викладання навчальних дисциплін;
- знання основ планування освітнього процесу, обліку та контролю знань та умінь здобувачів вищої освіти;
- знання нормативної документації, вміння працювати з науковими першоджерелами для вирішення завдань педагогічної практики;
- оформлення навчально-методичних розробок занять і виховних заходів відповідно до дидактичних вимог;
- вміння цілеспрямовано спостерігати та аналізувати різні форми навчально-виховної роботи зі здобувачами вищої освіти;
- ґрунтовність аналізу власної педагогічної діяльності та роботи науково-педагогічних працівників Юридичного інституту.

7.2. Рівень сформованості системи професійно-педагогічних умінь і якість викладацько-педагогічної діяльності аспіранта:

- відповідність лекційних, семінарських, практичних (лабораторних) занять сучасним дидактичним вимогам до навчальних занять у вищих закладах освіти;

- володіння методикою організації та проведення різних видів занять у сфері вищої освіти;

- якість підготовки, організації і проведення заходу профорієнтаційного спрямування.

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ГРАФІК
проходження педагогічної практики**

аспіранта _____

№ з/п	Вид заняття	Назва дисципліни	Група	Дата проведення	Відмітка про виконання

Науковий керівник _____

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра _____

ЗВІТ
про проходження педагогічної практики аспіранта

кафедри _____

галузь знань 081 «Право»

спеціальність 081 «Право»

Рік навчання _____ семестр _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Завідувач кафедри _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Науковий керівник _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Івано-Франківськ, 20__

Заліковий лист результатів педагогічної практики¹

аспіранта _____

кафедри _____

1. Навчальні заняття (50 балів)					
№ з/п	Вид заняття	Назва дисципліни	Група/ дата	Оцінка (0-50)	Науковий керівник
Навчальні заняття (середнє значення)					

2. Інші види завдань (40 балів)					
№ з/п	Вид роботи	Назва дисципліни	Тема	Оцінка	Науковий керівник
1.	План-конспект лекційного заняття			0-15	
2.	План-конспект семінарського (практичного) заняття			0-15	
3.	Рецензія відвіданого навчального заняття			0-10	
Інші види завдань (всього)					
3. Захист практики (10 балів)				0-10	

Оцінка _____

Дата _____

Завідувач кафедри _____

¹ Зберігається на кафедрі